

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Kadernota vis

Samen voor een goede waterkwaliteit en
toekomstbestendige visrechten

Auteur
M.E. Velema

Registratienummer
22.0263821

Datum
14 december 2022

Versie
1.0

Status
Definitief

Afdeling
Watersystemen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2.	Positie, wetgeving en beleid	4
2.1	Wet- en regelgeving	
2.2	Positie	
2.4	Relatie met ander beleid van HHNK	
3.	Leidende principes	9
4.	Samenwerken vanuit een heldere positie als waterbeheerder	10
5.	Staan voor een goede waterkwaliteit	11
5.1	Waterkwaliteit	
5.2	Beheer van het huis van de vis	
5.3	Visstandbeheer	
6.	Toekomstbestendig visrechtverhuur	15
7.	Uitwerking	17
7.1	Uitwerkingskader visstand	
7.2	Visplannen	
7.3	Toezicht en handhaving	
Bijlage 1	Begrippen en afkortingen	20

1. Inleiding

Vis en oppervlaktewater zijn onafscheidelijk verbonden. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) heeft als beheerder van het oppervlaktewater dus veel te maken met vis en vissers. Als grondeigenaar van zo'n veertig procent van het oppervlaktewater is HHNK bovendien (groot)verhuurder van visrechten.

Deze nota geeft uitleg over de positie van HHNK ten opzichte van de vis en de visserij en biedt een kader voor samenwerking met visrechthebbenden en het verhuren van visrechten. De nota is een actualisatie van de nota visbeleid uit 2005. Actualisering is nodig, omdat de wetgeving en het beleid veranderen, dit is van invloed op de visie van het HHNK.

HHNK en de vissen

Als waterbeheerder is HHNK verantwoordelijk voor een gezond watersysteem en daarmee voor het leefmilieu van de vissen. Beheer van het water is voor de visstand belangrijk. De kwaliteit van het watersysteem en de visserij beïnvloeden immers de visstand wat betreft soortenrijkdom, soortensamenstelling en leeftijdsopbouw. Anderzijds heeft de visstand op zijn beurt invloed op de waterkwaliteit. Zo kan een overdaad aan bodemwoelende vis een troebel watersysteem in stand houden. Vissen zijn dus grotendeels een responsfactor van de waterkwaliteit, maar ook veroorzaker. Een gezond watersysteem is ecologisch in evenwicht. De visstand is daarvoor een indicator. Een van de maatlatten uit de KRW heeft betrekking op een ecologisch gezien gezonde visstand, deze vormt daarmee ook een wettelijk kader voor HHNK.

HHNK en de vissers

Het beheergebied van HHNK is een uitzonderlijk water- en visrijk gebied. Er wonen zo'n 50.000 sportvissers in ons gebied en er zijn ruim 20 beroepsvissers actief. Vissers zijn een belangrijke maatschappelijke partner voor HHNK. Vissers hebben oog voor wat zich onder het wateroppervlak afspeelt en kunnen daardoor een signaleringsrol spelen bij het functioneren van het watersysteem. Bovendien kan de visserij een belangrijke samenwerkingspartner zijn bij bijvoorbeeld calamiteiten (vis in nood/dode vis), monitoring en toezicht. Tegelijkertijd hebben vissers ook andere belangen bij het watersysteem dan HHNK en ook onderling verschillen de belangen tussen sport- en beroepsvissers. HHNK stuurt in de gebieden waar dat haalbaar is, naar een voedselarm watersysteem met doorzicht en onderwaterplanten. Dit is mede ingegeven door de KRW. De sport- en beroepsvisserij menen dat dit een te beperkte benadering is en pleiten voor een gevarieerd systeem waarbij ook waardering is voor voedselrijke wateren. Het is zowel vanwege de samenwerkingsmogelijkheden als de belangentegenstelling, zinvol om goed in contact te staan met de visserijsector en ook het onderling contact tussen sport- en beroepsvisserij te bevorderen.

Doel en afbakening

Doel van de nota is helderheid te scheppen over de positie van HHNK ten aanzien van het visstandbeheer en kaders te stellen voor de visserij. Bovendien geeft de nota ambities aan met betrekking tot vis, visserij en samenwerking met de visserijsector.

Deze kadernota richt zich primair op de verbinding van de visserij met beleid van HHNK. Het visbeleid is ondergeschikt aan inhoudelijk beleid, zoals de Kaderrichtlijn water (KRW). Om tegenstrijdigheden tussen beleidsdocumenten te voorkomen zal deze kadernota zich beperken tot beschrijving en verwijzing naar relevant beleid en tot randvoorwaarden die niet elders zijn benoemd.

2. Positie, wetgeving en beleid

HHNK is vanuit twee posities bij de visserij betrokken, een publieke en private positie. Deze posities zijn gebaseerd op wet- en regelgeving en zijn uitgewerkt in beleid. Dit hoofdstuk geeft uitleg over bovenstaande punten.

2.1 Wet- en regelgeving

Het juridisch kader voor het visbeleid wordt gevormd door wet- en regelgeving op Europees, nationaal en regionaal niveau. De belangrijkste wet- en regelgeving staat hieronder beschreven.

Europese wet- en regelgeving:

- Kaderrichtlijn Water (2000, KRW)
De KRW is gericht op de chemische en ecologische waterkwaliteit. Doel is het bevorderen van schoon en gezond water en het streven naar een goed ecologisch systeem. Deze richtlijn bevat maatlaten en doelen voor de waterkwaliteit, waaronder de visstand.
- Aalverordening (2007)
De Europese Aalverordening geeft minimumnormen voor de bescherming van de aal.
- Verordening betreffende invasieve, uitheemse soorten (2015)
Deze verordening heeft als doel de introductie, verspreiding en impact van invasieve exoten in Europa te beperken. Centraal in de verordening staat een lijst van soorten waarvan de negatieve effecten zodanig zijn dat gezamenlijk optreden op Europees niveau gewenst is.
- Beneluxbeschikking inzake vrije vismigratie (1996)
Deze beschikking is gericht op het herstellen van de vrije vismigratie in de ecologisch belangrijke waterlopen in de Benelux.

Nationale wet- en regelgeving:

- Visserijwet (1963)
Doel van deze wet is onder andere het bevorderen van de doelmatigheid van de visserij en het voorkomen van overbevissing. De Visserijwet 1963 kent aan de visrechthebbenden bepaalde bevoegdheden en verantwoordelijkheden toe bij het visserijbeheer. Ook zijn regels gesteld over de wijze van vissen. Een uitgangspunt is dat de visrechthebbende zelf beheermaatregelen kan en mag treffen om de visserij zo optimaal mogelijk op de eigen wensen af te stemmen.
- Nationaal Aalbeheerplan (2009)
De Europese aalverordening is vertaald naar de Nederlandse situatie middels het Nationaal Aalbeheerplan. Het plan bevat maatregelen ten behoeve van het herstel van de aal. Zo is er onder andere een gesloten tijd bepaald voor aalvisserij van 1 september tot 1 december. Ook zijn er maatregelen opgenomen voor vismigratie en glasaaluitzet.
- Waterwet (2009) en Omgevingswet (toekomst)
De Waterwet wijst waterschappen aan als waterbeheerder met zorg voor zowel de waterkwantiteit als de -kwaliteit. Hieruit vloeit de bevoegdheid voort om een Waterschapsverordening en algemene regels op te stellen. Door de invoering van de KRW en de Waterwet heeft de ecologische kwaliteit van water en de gewenste visstand, die daar onderdeel van is, een wettelijk kader gekregen bij waterschappen en andere overheden.
De Omgevingswet regelt de rol van de overheid in ruimtelijke processen. De wet biedt bovendien nieuwe mogelijkheden voor waterbeheerders om in de Waterschapsverordening waterkwaliteitsaspecten te regelen.

- Wet Natuurbescherming (2017)
Deze wet beschermt een aantal soorten vis die in Nederland voorkomen. In Natura2000 gebieden geldt soms nog extra bescherming. Voor alle vissoorten geldt de algemene zorgplicht. Dat betekent dat nadelige gevolgen altijd voorkomen moeten worden.

Regionale wet- en regelgeving:

- Keur en Waterschapsverordening
De Keur is de regionale verordening van HHNK. Het regelt onder andere het beschermen van de ecologische waterkwaliteit, inclusief een ecologisch gezien evenwichtige visstand. Zodra de Omgevingswet van kracht wordt gaat de Keur van HHNK over in de Waterschapsverordening. In beide verordeningen is bepaald dat uitzet en onttrekking van vis alleen is toegestaan indien dit overeenkomt met een door HHNK goedgekeurd visplan of met anderszins schriftelijk vastgelegde afspraken met HHNK.
- Legger Wateren (wordt jaarlijks bijgewerkt)
De Legger Wateren wijst onderhoudsplichtigen aan en geeft criteria voor dat onderhoud. De legger richt zich daarbij op een goed functionerend watersysteem met betrekking tot de afvoer, aanvoer en berging van water alsmede voor de waterkwaliteit.

2.2 Positie

Publieke positie

HHNK is een functionele overheid die vanuit de Waterwet is aangewezen als waterbeheerder voor al het water in het beheergebied. Dit betekent dat HHNK de publieke zorg heeft voor onder andere het beperken van de wateroverlast, het voorkomen van watertekort en voor gezond en schoon water.

Private positie

HHNK is grondeigenaar voor zo'n 40 procent van het oppervlaktewater in het beheergebied. Vanuit deze private eigendomspositie geeft HHNK visrechten uit aan beroeps- en sportvisorganisaties.

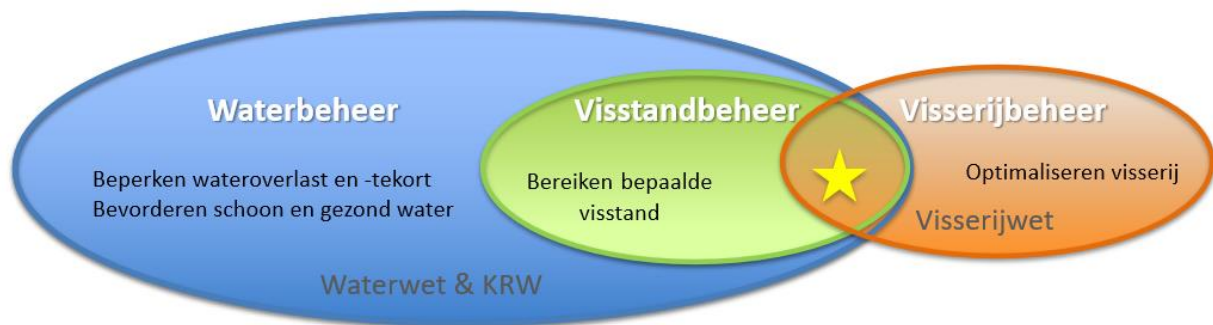
Adviesnota beleid waterbeheer-visstandbeheer

De geldende Visserijwet dateert uit 1963. Deze is nog niet geactualiseerd en aangepast op onder andere de KRW en de Waterwet. Daardoor is de positie van de waterbeheerder niet eenduidig en bestaat er discussie over de juridische mogelijkheden voor visstandbeheer van de waterschappen.

Om meer duidelijkheid te scheppen is in 2005 de 'Adviesnota beleid waterbeheer-visstandbeheer' opgesteld door de Unie van Waterschappen, Sportvisserij Nederland en de Combinatie van Beroepsvissers. Deze partijen zijn gezamenlijk een rolverdeling overeengekomen. In de adviesnota wordt onderscheid gemaakt tussen waterbeheer, visstandbeheer en visserijbeheer. Kort gezegd betekent dit:

- Waterbeheer: gericht op het beperken van wateroverlast en tekort en het bevorderen van schoon en gezond water
- Visstandbeheer: gericht op het bereiken van een bepaalde visstand in een omschreven watersysteem
- Visserijbeheer: gericht op het optimaliseren van de visserij

De belangrijkste conclusie uit deze adviesnota is dat het visstandbeheer onderdeel is van het waterbeheer en dat de waterbeheerder daarmee verantwoordelijk is voor het visstandbeheer.

Figuur 1 Relatie Waterbeheer – Visstandbeheer – Visserijbeheer

Figuur 1 maakt inzichtelijk dat het visstandbeheer en visserijbeheer elkaar deels overlappen. Vaak is sprake van een parallel belang, maar soms zijn de belangen van visserij en ecologie strijdig. In dat geval is overleg tussen de visrechthebbende en de waterbeheerder van cruciaal belang. Daarom zijn in heel Nederland regionale Visstandbeheercommissies (VBC's) in het leven geroepen. In ons beheergebied is de VBC-HNK actief, zie hiervoor ook Hoofdstuk 4.

HHNK hanteert de overeengekomen rolverdeling als basis en geeft de randvoorwaarden aan voor het visstandbeheer. Dit is vastgelegd in de Waterschapsverordening waarin staat dat vis alleen mag worden uitgezet of onttrokken als dit gebeurt conform een door HHNK goedgekeurd visplan of anderszins schriftelijk vastgelegde afspraken.

2.3 Relatie met ander beleid van HHNK

Vanuit de publieke zorg voor het watersysteem is beleid ontwikkeld dat onder andere gericht is op het beperken van wateroverlast, het voorkomen van watertekort en voor gezond en schoon water. Hieronder volgt een opsomming van beleid van HHNK dat duidelijke raakvlakken heeft met vis en de visserij. Daarbij staat steeds de consequentie voor de vis(serij) benoemd.

Waterplan

Elke zes jaar maakt HHNK een waterbeheerplan (WBP). Dit is het centrale beleidsprogramma waarin onze strategische en tactische voornemens en intenties staan beschreven. In het Waterplan HHNK 2022-2027 (WBP6) zijn ambities voor vismigratie opgenomen. Dit betekent dat we de resterende vismigratieknelpunten oplossen volgens drie sporen: het routespoor, het gemalenspoor en het optimalisatiespoor. Over recreatie zegt het Waterplan dat wij het recreatieve gebruik en de beleving graag ondersteunen. Dit is dus ook van toepassing op de hengelsportvisserij. Ook spreekt het Waterplan de ambitie uit om de samenwerking op te zoeken en integraal gebiedsgericht te werken. Dit opent de mogelijkheid om gebiedsgerichte maatwerkafspraken met de visserij te maken bij de uitwerking van het visbeleid.

KRW-maatregelenpakket

Als uitvoering van het Europese beleid heeft HHNK voor de derde KRW-periode (2022-2027) een maatregelenpakket vastgesteld. Dit is gericht op het leven in het water, waaronder de vissen. Meer specifiek is het doel om een gevarieerde en natuurlijke visstand te bereiken. Op basis van een uitgebreide analyse is bepaald in welke gebieden het mogelijk is om met maatregelen helder water te krijgen in de periode tot 2027. Deze gebieden hebben een hoge prioriteit. Er wordt verder actief beleid gevoerd om in 2027 alle wateren schoon en gezond te krijgen of te houden, zodat er zich een

bij het watertype passende flora en fauna kan ontwikkelen. In het gebied van Hollands Noorderkwartier is de doelstelling van helder water niet overal haalbaar, vanwege een hoge natuurlijke achtergrondbelasting. Voor een deel van de waterlichamen zijn de KRW-doelen hierop aangepast naar een zogenaamd troebel watersysteem. Een deel van deze gebieden heeft de potentie om op langere termijn (2050) alsnog helder water te krijgen. Daarom blijft er een focus op verbetering van doorzicht en vermindering van nutriënten.

Het KRW-maatregelenpakket gaat over: peilbeheer, rioolwaterzuivering, beheer en inrichting, defosfatering van inlaatwater, landbouw en vismigratie. Uitvoerende maatregelen waar HHNK op inzet in relatie tot vis zijn:

- Aanleg van natuurvriendelijke oevers (paaiplaatsen en overwinteringsmogelijkheden)
- Aanleg vispassages en visveilige pompen bij gemalen (oplossen vis-migratieknelpunten)
- Water op diepte houden met aandacht voor kwaliteitsbaggeren (afvoer van nutriënten)
- Aanpassing onderhoud: meer begroeiing langs de oever laten staan als er ruimte is in het watersysteem (paaiplaatsen en overwinteringsmogelijkheden)

Daarnaast is als concrete maatregel opgenomen dat er beleid wordt ontwikkeld voor exotenbeheer. Hierbij gaat het om een beleidskader voor invasieve exoten, die ook van invloed zijn op de visstand en/of visserij (bijvoorbeeld rivierkreeften of watercrassula).

Kadernota maaien

De kadernota maaien is in de eerste plaats gericht op het eigen maaionderhoud bij dijken, wegen en in het water. Motto is: "doelgericht en duurzaam maaien met oog voor de omgeving". Gestreefd wordt naar een werkwijze waarin alle drie de principes tot hun recht komen. De prioritering is dus geen rigide schema. Voor de visserij betekent de kadernota dat maatwerk ten bate van de visserij mogelijk is, mits een goede afweging gemaakt wordt en het andere taken en belangen niet in de weg staat. Voor de visstand betekent dit dat HHNK ook in het maaionderhoud rekening houdt met de eisen die vissen stellen aan hun leefomgeving en het voorkomen van onnodige sterfte bij het maaien.

Beleidsplan waterbodems

Bij waterbodembeheer gaat het vooral om het baggeren van waterlopen, maar ook om ingrepen in de waterbodem voor het bereiken van een goede gebiedskwaliteit. Het onderhoud is nodig voor de instandhouding van het watersysteem. De uitgangspunten van het beleidsplan waterbodems (2012-2016) zijn kostenbewustzijn en doelmatigheid, omgevingsbewustzijn en het aansluiten op wet- en regelgeving.

Peilbesluiten

De ideale hoogte van het waterpeil leggen we per gebied vast in integrale peilbesluiten. Het bepalen van het waterpeil gebeurt in een complex samenspel van belangen, waaronder het vis(serij)belang.

Grondbeleid

In het Grondbeleid staat hoe HHNK met zijn eigendom omgaat. Algemeen uitgangspunt is dat verhuur plaatsvindt tegen een marktconforme waarde en dat eenheidsprijzen worden gehanteerd. De uitgifte van visrechten maakt deel van uit van het grondbeleid en de prijs voor visrechten wordt via het grondbeleid bepaald.

Biodiversiteit

HHNK is medeondertekenaar van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel en zet zich actief in om de biodiversiteit te versterken. In 2020 is een visie op biodiversiteit vastgesteld, waarin staat dat HHNK wil bijdragen aan een rijke biodiversiteit en een toekomstbestendige leefomgeving. Hier valt het begrip biodiversiteit samen met de ecologische waterkwaliteit. Vissen zijn een belangrijk onderdeel

van de biodiversiteit in het water. We richten ons beheer op een visstand die hoort bij een goede en bij het gebied passende waterkwaliteit, zoals uitgewerkt voor de KRW. Dit houdt ook in dat er goede en voldoende leefgebieden en paaigebieden zijn en dat de vissen goed kunnen migreren via onze sluizen en gemalen, ook van zoet naar zout water. En dat er een gebalanceerde visstand is, zowel wat betreft de hoeveelheid vis als ook de soorten die voorkomen.

Participatiebeleid

Kern van het participatiebeleid is dat HHNK ingezetenen en belanghebbenden (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen) in een vroegtijdig stadium betreft bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid en bij de voorbereiding en uitvoering van een besluit over een project of activiteit.

3. Leidende principes

In lijn met het algemene beleid van HHNK en met beleid, wet- en regelgeving uit het vorige hoofdstuk, zetten we voor het visbeleid een koers uit met drie leidende principes:

Samenwerken vanuit een heldere positie als waterbeheerder

Staan voor een goede waterkwaliteit

Toekomstbestendig visrechtverhuur

Deze principes worden in de volgende hoofdstukken nader toegelicht en uitgewerkt.

4. Samenwerken vanuit een heldere positie als waterbeheerder

De visserij is een belangrijke maatschappelijke partner voor HHNK. Wij zetten ons daarom actief in voor een optimale samenwerking met visrechthebbenden. Onmiskenbaar schuren de belangen van een goed functionerend watersysteem soms met die van de visserij. Vaak ook lopen deze belangen parallel.

HHNK gaat de samenwerking aan vanuit een heldere positie als waterbeheerder, waarbij de kerntaken voorop staan. Dat betekent dat ons handelen primair gericht is op het algemeen belang in de vorm van een goed functionerend watersysteem. Daarbij hebben wij nadrukkelijk oog voor de belangen van vissers en houden wij rekening met de activiteiten en belangen van die vissers. De samenwerking is er op gericht om waar mogelijk gezamenlijk oplossingen te vinden. De landelijk afgesproken rolverdeling uit de 'Adviesnota beleid waterbeheer-visstandbeheer' is uitgangspunt voor ons handelen ten aanzien van het visstandbeheer.

Visstandbeheercommissie

HHNK investeert in de samenwerking via de Visstandbeheercommissie Hollands Noorderkwartier (VBC-HNK), een advies- en samenwerkingsorgaan van sportvisserij, beroepsvisserij en waterschap. De samenwerking is gericht op een duurzaam visstand- en visserijbeheer met oog voor de belangen van de beroeps- en sportvisserij en van HHNK. De VBC-HNK is het belangrijkste adviesorgaan voor HHNK met betrekking tot visserij en visstandbeheer.

In tegenstelling tot VBC's elders in het land, is deelname aan de VBC-HNK niet verplicht. Dit omdat wij ervan zijn overtuigd dat samenwerking alleen meerwaarde heeft als partijen het belang daarvan inzien. Zo is de VBC bijvoorbeeld basis voor de samenwerking in het calamiteitenteam (zie calamiteiten). Gelet op de rolverdeling in de 'Adviesnota beleid waterbeheer-visstandbeheer' is samenwerking in de VBC-HNK cruciaal om tot afstemming te komen tussen visstandbeheer en visserijbeheer.

Beroepsvisserij

De beroepsvisserij staat onder druk, omdat de visstand verandert. Dichtheden van commercieel interessante soorten als snoekbaars nemen af ten gunste van een meer diverse visstand. Daardoor oriënteert men zich op de toekomst en wil de beroepsvisserij een meer dienstbare rol vervullen. Vanuit onze waterbeheerdersrol willen wij de beroepsvisserij bovendien stimuleren richting een toekomstbestendige duurzame visserij.

Andere watereigenaren en gemeenten

HHNK is grondeigenaar van zo'n veertig procent van het oppervlaktewater. Op het overige water worden visrechten uitgegeven door o.a. provincie, gemeenten en terreinbeherende organisaties. HHNK streeft naar een efficiënte afstemming en samenwerking, opdat de uitgifte van visrechten meer eenduidig wordt opgepakt in het gehele gebied. HHNK brengt daarbij tevens de Waterschapsverordening onder de aandacht die regels stelt voor uitzet en onttrekking van vis. Ook is er algemene samenwerking met gemeenten, bijvoorbeeld ten bate van visvoorzieningen.

Medegebruik

Medegebruik van het water vanuit de beroeps- en sportvisserij benaderen wij vanuit de intentie om het mogelijk te maken. Concrete verzoeken worden getoetst aan ons beleid en op de gevolgen voor het watersysteem. Wij verwachten van de gebruiker dat deze zich respectvol gedraagt ten opzichte van de omgeving, het watersysteem en het leven daarin.

5. Staan voor een goede waterkwaliteit

HHNK is verantwoordelijk voor een goede waterkwaliteit en staat voor dit doel. Dit vertaalt zich voor het visbeleid in de eerste plaats naar een goede *ecologische* waterkwaliteit met een rijk en divers onderwaterleven. Dat kan alleen worden gerealiseerd met een goede chemische waterkwaliteit, waarbij met name de hoeveelheid voedingsstoffen bepalend is. Ook een natuurvriendelijke inrichting, ecologisch verantwoord onderhoud en visstandbeheer zijn bepalende factoren. Een goede waterkwaliteit is het resultaat van al deze onderdelen.

5.1 Waterkwaliteit

In het water valt het begrip biodiversiteit grotendeels samen met de ecologische waterkwaliteit die wordt nagestreefd vanuit de KRW. Vis is een essentieel onderdeel van die ecologische waterkwaliteit. Elk soort vis stelt andere eisen aan zijn biotoop. Zo hebben de snoek en ruisvoorn helder plantenrijk water nodig en hebben karper en brasem juist een voorkeur voor troebel, voedselrijk water. Visstand is een responsfactor van de waterkwaliteit. Anderzijds heeft de vis ook invloed op de waterkwaliteit. Waar bodemwoelende soorten te dominant aanwezig zijn, houden zij door hun foerageergedrag het troebele systeem mede in stand. De KRW is kaderstellend voor de waterkwaliteit en daarmee voor het visbeleid. In het Uitwerkingskader visstand zullen wij een heldere gebiedsgerichte vertaling maken van de KRW-doelen naar het visstandbeheer.

Loodvrij vissen

Lood hoort niet in het oppervlaktewater. Het is toxisch en in de KRW aangeduid als significant risico voor het milieu. Lood staat bovendien op de lijst van zeer zorgwekkende stoffen. Het verlies van lood door de sportvisserij heeft tot gevolg dat er jaarlijks lood in het oppervlaktewater terecht komt. Er zijn echter geen metingen die direct aantonen dat loodgebruik door de visserij het behalen van de waterkwaliteitsdoelen in gevaar brengt.

Naar verwachting zal vanaf 2027 een Europees verbod ingaan op productie en gebruik van lood voor de hengelsport. In de aanloop daar naartoe zal HHNK een extra impuls geven aan de overgang naar een loodvrije visserij. Wij kiezen daarbij voor een actieve stimulerende rol in samenwerking met andere partijen, zoals Sportvisserij MidWest Nederland, Provincie Noord-Holland, andere waterschappen en de VBC. Dit in lijn met de landelijke samenwerking om te komen tot een volledige beëindiging van het loodgebruik. Indien ontwikkelingen daar aanleiding toe geven, bijvoorbeeld als Europese of landelijke regelgeving uitblijft, zal HHNK overwegen om waar mogelijk meer dwingende maatregelen toe te passen.

5.2 Beheer van het huis van de vis

Het oppervlaktewater is het 'Huis van de vis'; de plek waar de vis leeft, rust, paait, foerageert, geboren wordt en sterft. Wij streven naar een visvriendelijk beheer van het huis van de vis. Dit impliceert visvriendelijk onderhoud, goede vismigratievoorzieningen, gebiedsgericht maatwerk en optreden naar aanleiding van calamiteiten met vis.

Onderhoud

In een groot deel van de wateren is HHNK zelf verantwoordelijk voor het onderhoud. Dit zijn de primaire waterlopen, de bredere wateren en het stedelijk water. Wij zijn ons ervan bewust dat we maaien en baggeren in het huis van de vis en we hebben de ambitie om dit te doen met zo min

mogelijk schade voor de ecologie. De kadernota maaien is uitgangspunt voor het onderhoud, evenals het maaibestek en de gedragscode Wet natuurbescherming voor waterschappen. Op papier is de zorg voor de vis daarmee goed geregeld en ook in praktijk worden goede stappen gezet. Toch gaat het soms mis en vindt vissterfte plaats ten gevolge van onderhoud. Met name in stedelijke wateren kan de inrichting en het onderhoud van wateren tot knelpunten leiden.

De stap van beleid naar praktijk is cruciaal en vis is een goede indicator voor het ecologisch verantwoord onderhoud in de praktijk. Vanuit het visbeleid willen we daarom een extra focus leggen op de vertaling naar ecologisch verantwoord onderhoud in de praktijk.

Vismigratievoorzieningen

Om vissen de gelegenheid te geven van het ene naar het andere gebied te zwemmen, leggen we vispassages aan bij gemalen, sluizen en stuwen. Nieuwe gemalen worden uitgevoerd met visveilige pompen. Ter bescherming van migrerende vissen, worden geen visrechten uitgegeven in de directe omgeving van vismigratievoorzieningen, te weten: een visserijvrije zone van 300 meter bij vismigratievoorzieningen in de boezem en 150 meter in de polder. Zodra visserijvrije zones worden opgenomen in landelijke regelgeving, gelden de afstanden en voorwaarden zoals die daarin zijn bepaald. Dit in aansluiting op landelijk beleid. Voor zover er ruimte is voor maatwerk ten aanzien van visserijvrije zones, zal HHNK de afweging maken vanuit het belang van een vrije vismigratie. Tevens spelen ook de veiligheid nabij gemalen en de handhaafbaarheid van maatregelen een rol.

Gebiedsgericht maatwerk

Een watersysteem is visvriendelijk ingericht als vissen er hun volledige levenscyclus kunnen voltooien. Het bevat bijvoorbeeld visoverwinteringsplekken en paaiplaatsen. Wij zullen visvriendelijke inrichting opnemen in het 'brede kijkprofiel' van de legger waterlopen, zodat het onderhoud hierop wordt afgestemd. Op deze wijze kan gebiedsgericht maatwerk worden geborgd.

Calamiteiten

De zorg voor de vis komt tevens tot uitdrukking in een actief optreden bij vis in nood en bij vissterfte. Samenwerking met visrechthebbenden is in deze situaties cruciaal. Meldingen over vissterfte worden centraal geregistreerd. Daar waar vis in nood is, is een protocol van kracht, zodat de vis snel en adequaat kan worden gered. Onderdeel van het protocol is een heldere taakverdeling tussen waterschap, sport- en beroepsvisserij en de grondeigenaar van het water. Het protocol wordt regelmatig geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Calamiteiten met vis zijn vaak een signaal voor een (tijdelijke) slechte waterkwaliteit, -inrichting of -onderhoud. Dit heeft dikwijls te maken met warmte en gebrek aan zuurstof. Wij grijpen de calamiteiten aan om de oorzaak te achterhalen en zo mogelijk op te lossen. Indien de sterfte is veroorzaakt door een (bedrijfs)lozing, wordt onmiddellijk handhavend opgetreden. Jaarlijks zal een rapport van de viscalamiteiten worden opgesteld, dat dient als input voor de verbetering van het watersysteem of de wijze van onderhoud.

5.3 Visstandbeheer

HHNK streeft naar een natuurlijke, gezonde en gevarieerde visstand, die past bij de fysieke milieuomstandigheden en die zichzelf duurzaam in stand kan houden. De specifieke doelstelling voor de visstand kan per gebied variëren.

Het KRW-maatregelenpakket geeft aan dat de visstand moet voldoen aan het gestelde Goed Ecologisch Potentieel (GEP). Dit kan per waterlichaam verschillen. In het uitwerkingskader visstand (zie H 7.2) wordt dit vertaald naar het viswatertype dat wordt nagestreefd per gebied. Het uitwerkingskader dient als basis voor toestemming voor de uitzet en onttrekking van vis.

Monitoring

HHNK heeft zicht op de visstand middels de KRW-monitoring. Eens in de negen jaar wordt elk waterlichaam gemonitord. De gegevens vormen een indicatie voor de visstand. Om te komen tot een gebiedsgericht visserijbeheer, is echter meer gerichte kennis van de visstand nodig. Samen met de VBC-HNK zal een plan worden opgesteld om te komen tot aanvullende visstandmonitoring en registratie van vangstgegevens.

Naast het visstandbeheer in het algemeen, verdienen enkele soorten extra aandacht: aal, karper en Amerikaanse rivierkreeft.

Aal

De aal staat op de IUCN rode lijst als ernstig bedreigd. Er is zowel Europese als de nationale regelgeving die ertoe moet leiden dat de aal een duurzame toekomst heeft. De schieraaluittrek is nog steeds veel lager dan Europese doelstelling. Wel zijn er tekenen dat de introductie van het Nederlandse aalbeheerplan in 2009 effect heeft. Sindsdien lijkt de aalstand minder af te nemen en zelfs enigszins te stabiliseren.

HHNK heeft een eigen (morele) verantwoordelijkheid ten aanzien van de aal. Op veel locaties zijn vismigratievoorzieningen en visveilige gemalen aangelegd. Daarmee draagt HHNK bij aan verbetering van de visstand in het algemeen en aan de aalstand in het bijzonder. Bij enkele schadelijke gemalen, wordt paling over de dijk gezet in het trekseizoen. In de KRW periode 2022-2027 brengen we de resterende schadelijke gemalen in beeld, stellen we een schadebeeld vast en formuleren we een plan van aanpak voor eventuele vervanging. Naast maatregelen voor de vismigratie, wordt op diverse plekken glasaal uitgezet door beroepsvissers.

Ook de visserij ontkomt niet aan beschermende maatregelen voor de aal. Hiertoe is op Europees en nationaal niveau beleid ontwikkeld, waarin bijvoorbeeld een gesloten vangstperiode voor aal is geregeld en de sportvisserij een wettelijke terugzetverplichting heeft. HHNK heeft sinds 2005 visserijvrije zones. Er zijn plannen om visserijvrije zones bij vismigratiepunten in te stellen via de Visserijwet. Landelijk en Europees beleid is leidend voor onze bepalingen ten aanzien van de palingvangst. In aanvulling daarop willen wij meer zicht hebben op uitzet en onttrekking van aal en zetten wij ons bovendien in om de beroepsvisserij te bewegen tot een gebiedsgericht en toekomstbestendig aalbeheer.

Karper

In Hollands Noorderkwartier is de karperstand op veel plaatsen hoog tot zeer hoog. Oorzaak is de voedselrijkheid van het water en de bodem in het gebied. Karpers zijn bodemwoelende vissen. Door hun foerageergedrag kunnen zij een troebel watersysteem in stand houden, wat niet overeen komt met de doelstellingen voor de KRW. In wateren met een goed ecologisch evenwicht planten karpers zich nauwelijks voort. Hier houdt een roofvis als de snoek de karperstand in toom. De problematiek van de karper heeft twee gezichten: lokaal is er soms teveel karper en op andere plaatsen is er behoefte aan karperuitzet.

Teveel karper

In een aantal polders en droogmakerijen is het ecologisch evenwicht echter sterk verstoord, waardoor er nauwelijks waterplanten en roofvissen meer zijn en het water extra troebel is. De karperstand kan daar ongezond dominant zijn. Om zo'n watersysteem weer in evenwicht te brengen is een samenhangend pakket aan maatregelen nodig, waar het afvangen van karper onderdeel van kan zijn. Daar waar rigoureus ingrijpen in het systeem wenselijk is vanuit de KRW-doelstellingen, zal

dit gebeuren in nauw overleg met de Visstandbeheercommissie en passend binnen wet- en regelgeving.

Karperuitzet

De andere kant van het verhaal is dat karper een geliefde soort is voor de sportvisserij en dan met name een bijzondere ondersoort als de spiegelkarper. Omdat karpers zich in gezonde ecosystemen nauwelijks vermeerderen, wensen sportvissers karper uit te zetten. Verzoeken voor uitzet van karper worden beoordeeld volgens de landelijke 'Richtlijnen uitzet karper'. Uitgangspunt van deze richtlijn is het voorkomen van negatieve effecten op waterkwaliteit en tegelijkertijd ruimte laten voor uitzetten van karper door hengelsportverenigingen. Conform de aanbeveling in de richtlijn, zal HHNK de richtlijn gebiedsgericht uitwerken in het Uitwerkingskader visstand (hoofdstuk 7.1). Dit biedt mogelijkheden om soms lokaal meer karper toe te staan en anderzijds om gebieden aan te wijzen waar karperuitzet voor de natuur of waterkwaliteit juist niet wenselijk is.

Amerikaans rivierkreeft

De Amerikaanse rivierkreeft is een invasieve exoot. Deze kreeft rukt op en vormt in delen van Nederland een serieus probleem voor de waterkwaliteit, de stabiliteit oevers en de biodiversiteit. Ook in het gebied van Hollands Noorderkwartier is de Amerikaanse rivierkreeft met een opmars bezig. Er zijn anno 2022 echter nog geen eenduidige effectieve maatregelen beschikbaar om de rivierkreeften te bestrijden.

Als één van de maatregelen voor uitvoering van de KRW, zal een exotenbeleid worden opgesteld met kaders voor de aanpak van exoten. Hierin zal ook aandacht worden besteed aan Amerikaanse rivierkreeften.

Ondertussen wordt in gezamenlijk verband (Unie van Waterschappen, STOWA) expertise opgebouwd voor de aanpak van Amerikaanse rivierkreeften. Hier werken wij actief aan mee. Intentie is om in ons gebied te komen tot een aanpak in samenwerking met de visserij, mits hierover sluitende en betrouwbare afspraken te maken zijn. Om flexibel te kunnen inspelen op de laatste inzichten, zullen geen langdurige visrechtovereenkomsten worden aangegaan voor de vangst van Amerikaanse rivierkreeften.

6. Toekomstbestendig visrechtverhuur

Bij de uitgifte van visrechten sturen wij aan op een toekomstbestendig visrechtverhuur. We richten ons daarbij op een planmatig en duurzaam visstand- en visserijbeheer. Visrechtovereenkomsten worden uitgegeven binnen de kaders die we opstellen vanuit onze overheidsrol, met name de waterkwaliteit. Daarnaast zullen we algemene maatschappelijke belangen meewegen en streven we naar efficiëntie en eenvoud bij de uitgifte van visrechten.

Bestaande overeenkomsten respecteren

Wij verhuren visrechten aan de sport- en beroepsvisserij vanuit onze private positie als grondeigenaar van het water. Het gaat anno 2022 om circa 120 overeenkomsten. Uitgangspunt bij de uitgifte van visrechten is, dat bestaande overeenkomsten worden gerespecteerd zolang deze niet strijdig zijn met een algemeen maatschappelijk belang, zoals KRW-doelen.

Conform de Visserijwet worden visrechten doorgaans verhuurd voor de duur van zes jaar, met een automatische verlenging. Aanpassing van de overeenkomst kan op het moment van verlenging alleen als beide partijen instemmen met de wijzigingen of als de Kamer voor de Binnenvisserij na bezwaar van de huurder toestemming verleent voor de aanpassing.

Visrecht splitsen

Het visbeleid uit 2005 was erop gericht om volledig visrecht uit te geven aan sport- en beroepsvisserij gezamenlijk. Dit in combinatie met een gezamenlijk opgesteld visplan. In de praktijk blijkt dat er soms onenigheid ontstond tussen huurders met verschillende belangen, wat onduidelijkheid gaf voor de verhuur. Nieuw beleid is daarom dat er geen nieuwe gezamenlijke overeenkomsten meer worden uitgegeven. Voor bestaande gezamenlijke overeenkomsten geldt dat deze gesplitst kunnen worden als de visrechthebbenden daarvoor open staan. Bij het splitsen van de visrechten en afsluiten van nieuwe overeenkomsten kan worden teruggevallen op de situatie voorafgaand aan het gezamenlijk visrecht. HHNK zal dit proces desgewenst faciliteren.

Er zijn verschillende soorten visrecht:

- Volledig visrecht: voor alle vissoorten en schaaldieren
- Aalvisrecht: uitsluitend voor paling
- Schubvisrecht: voor alle vissoorten behalve paling
- Schaaldierenvisrecht: voor schaal- en schelpdieren

Naast deze gewone visrechten bestaan er heerlijke visrechten. Dit zijn historische visrechten die stammen uit de tijd voor de invoering van het Burgerlijk Wetboek (1838). Heerlijke visrechten zijn niet gekoppeld aan grondbezit en zijn vaak eeuwigdurend geldig. HHNK erkent heerlijke visrechten, mits deze juridisch aantoonbaar geldig zijn. Op eigendommen van HHNK zijn vier heerlijke visrechten bekend.

Efficiëntie

HHNK streeft naar efficiëntie in de uitgifte van visrechten. Dit betekent dat consequent gewerkt wordt met een standaardovereenkomst en dat maatwerkafspraken worden geregeld via visplannen. Overeenkomsten worden bij voorkeur aangeboden aan de koepelorganisaties die het visrecht middels een schriftelijke toestemming doorzetten naar hun leden. Voorwaarden uit de overeenkomst gelden onverkort voor de houder van de schriftelijke toestemming. Efficiëntie houdt tevens in dat wij visrechthebbenden stimuleren om meerdere visrechtovereenkomsten samen te voegen tot één nieuwe overeenkomst.

Publiek gebruik

HHNK is een overheid en onze wateren zijn publiek bezit. Wij vinden daarom dat deze wateren publiek gebruikt moeten kunnen worden. Hengelsportverenigingen die schubvisrechten huren worden daarom verplicht deze rechten in te brengen in de 'Gezamenlijke Lijst van Nederlandse VISwateren'.

Vrijvallende en vrijliggende visrechten

Voor vrijvallende en vrijliggende visrechten bepaalt HHNK in overleg met de VBC, of en aan wie deze worden uitgegeven. De aanvraag dient vergezeld te gaan van een visplan.

Gezien de bedreigde toestand van de aal, zullen geen nieuwe aalvisrechten worden uitgegeven. Ook voor visrecht voor schaal- en schelpdieren geldt een voorbehoud. Zolang geen duidelijkheid is over de beste aanpak van Amerikaanse Rivierkreeft, wordt de visserij op schaal- en schelpdieren alleen toegestaan op basis van tijdelijke afspraken.

Nieuwe overeenkomsten worden alleen verleend aan de overkoepelende organisaties van sport- en beroepsvisserij, die het middels schriftelijke toestemming in principe uitgeven aan een partij die al visrechten heeft in aangrenzend viswater.

7. Uitwerking

Concrete uitwerking van de beschreven ambities worden vertaald naar een uitwerkingskader voor de visstand, dat gebiedsgericht kaders aangeeft voor uitzet en onttrekking van vis. Binnen deze kaders leggen visrechthebbenden onderlinge afspraken vast in visplannen.

7.1 Uitwerkingskader visstand

HHNK maakt als uitvloeisel van deze kadernota een uitwerkingskader voor de visstand. Dit dient onder andere als toetsingskader voor uitzet en onttrekking van vis. Het uitwerkingskader biedt ruimte voor maatwerk en maakt een gebiedsgericht vertaalslag naar het visstandbeheer vanuit de KRW-doelen, natuurbeleid en lokale omstandigheden en de visstand. Het document wordt ten minste elke zes jaar geactualiseerd op basis van monitoringsgegevens, wetgeving en beleid. Het uitwerkingskader visstand geeft onder andere aan:

- KRW watertypes en vismaatlaten
- Karper; gebiedsgerichte interpretatie van de karperrichtlijn.
- Vismigratievoorzieningen en visserijvrije zones; waar gelden deze en tot op welke afstand
- Aal; uitzet en onttrekking van aal, gebiedsgerichte afspraken
- Onttrekking schubvis met grote vistuigen
- Uitzetgebieden voor vis-in-nood
- Monitoring en toestand van de vis

7.2 Visplannen

In de Keur en de Waterschapsverordening is bepaald dat uitzet en onttrekking van vis alleen is toegestaan indien dit overeenkomt met een door HHNK goedgekeurd visplan of met anderszins schriftelijk vastgelegde afspraken met HHNK. Bovenop deze algemene verplichting, neemt HHNK bij uitgifte van haar eigen visrechtovereenkomsten als voorwaarde op dat er een goedgekeurd visplan moet zijn.

Een visplan heeft primair als doel dat de visrechthebbenden onderling duidelijke afspraken maken en nakomen, over de benutting van vis. Dit binnen de gestelde kaders van het Uitwerkingskader visstand. Een visplan heeft in ieder geval betrekking op de vissoorten waarop mag worden gevist, in welke hoeveelheden deze mogen worden onttrokken, met welke vistuigen, op welke momenten, op welke locaties, door welke vissers en met inachtneming van welke bijzondere voorwaarden.

Proces

Visrechthebbenden in een gebied stellen gezamenlijk een visplan op. HHNK toetst het visplan vervolgens aan het uitwerkingskader visstand en aan het beleid. Daarna wordt het visplan ter advisering voorgelegd aan de Visstandbeheercommissie. Als de toets en het advies beiden positief zijn, geeft HHNK goedkeuring aan het visplan.

Indien het partijen niet lukt om in gezamenlijkheid een visplan op te stellen dan wel er onverhoopt onenigheid ontstaat over (de uitvoering van) een vastgesteld visplan, dient dit gemeld te worden bij zowel de Visstandbeheercommissie als HHNK en zal een poging tot bemiddeling gedaan worden.

De geldigheid van oude visplannen (uit ± 2010) vervalt op den duur. Vanaf 1 januari 2024 wordt bij herziening van de visrechtovereenkomsten als voorwaarde gesteld dat het visplan niet ouder mag zijn dan zes jaar.

7.3 Toezicht en handhaving

Goede voornemens staan en vallen met toezicht en handhaving. Afhankelijk van de situatie gebeurt handhaving op basis van privaatrecht, bestuursrecht of strafrecht. Toezicht en handhaving op het visdossier is een samenspel van verschillende partijen.

Privaatrecht

Hier gaat het om het uitgeven van visrechten, een privaatrechtelijke afspraak tussen huurder en verhuurder. Indien gehandeld wordt in strijd met de voorwaarden van de visrechtovereenkomst, kan de verhuurder besluiten om de huurovereenkomst niet te verlengen of – bij grote excessen – om deze tussentijds te beëindigen. HHNK zal deze sanctiemogelijkheid zo nodig inzetten. Ook het ontbreken van een visplan of handelen in strijd met het visplan, wordt gezien als strijdigheid met de voorwaarden van een visrechtovereenkomst. De Kamer voor de Binnenvisserij toetst de visrechtovereenkomsten. Bij het wijzigen of opzeggen van een overeenkomst beoordeelt de Kamer of de wijziging doelmatig en billijk is conform de Visserijwet.

Bestuursrecht

In de Waterschapsverordening is opgenomen dat er alleen vis wordt onttrokken of uitgezet met een door HHNK goedgekeurd visplan of met vastgelegde schriftelijke afspraken met HHNK. Op basis hiervan kunnen bij overtreding bestuursrechtelijke handhavingsmiddelen, zoals een last onder dwangsom of bestuursdwang, worden opgelegd.

Strafrecht

Indien er wordt gevestigd zonder schriftelijke toestemming of in strijd met de voorwaarden van de toestemming, dan is dit volgens artikel 21 van de Visserijwet verboden en strafbaar gesteld in artikel 1a van de Wet op de economische delicten. Er kan dan dus op basis hiervan ook strafrechtelijk worden opgetreden. In het algemeen is dat een taak van de politie, maar zij laten deze taak vaak over aan de specialisten:

- De Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) heeft een opsporingsambtenaar voor de beroepsvisserij.
- De sportvisserij heeft buitengewone opsporingsambtenaren. Tevens zijn er medewerkers die wel toezicht houden, maar geen opsporingsbevoegdheid hebben.
- De handhavers van HHNK zijn niet aangewezen voor het betreffende artikel 21 van de Visserijwet en hebben daardoor geen handhavende rol vanuit het strafrecht. Wel kan HHNK helpen vanuit een toezichthoudende rol.

Toezicht en handhaving is dus een samenspel van verschillende partijen, waarbij ieder zich inzet vanuit de eigen rol. Door een intensieve samenwerking kunnen toezicht en handhaving worden gecoördineerd en gebundeld en daarmee in kracht toenemen. HHNK spant zich in om hier afspraken over te maken, zodat overtreding van regels door sportvisserij en beroepsvissers zoveel mogelijk wordt voorkomen en dat stropers worden opgespoord.

Bijlage 1. Begrippen en afkortingen

Begrippenlijst

- **Beroepsvisserij:** Tak van visserij die bedrijfsmatig vis vangt, vist met grote vistuigen (alle andere vistuigen dan hengel en peur) en waarbij bedrijven zijn erkend door de overheid.
- **Gezonde visstand:** een gezonde visstand is een gevarieerde visstand met een evenwichtige populatieopbouw, met soorten die kenmerkend zijn voor het desbetreffende watertype.
- **Kamer voor de Binnenvisserij:** zelfstandig bestuursorgaan dat huurovereenkomsten met betrekking tot visrecht en schriftelijke toestemmingen voor het vissen met beroepsvistuigen beoordeelt op doelmatigheid. De toets op doelmatige bevissing dient ter bescherming van de visstand en de visserijbelangen van de andere vissers in het betreffende water of complex van wateren. Ook oordeelt de Kamer naar billijkheid over verzoeken om verlenging van huurovereenkomsten als de verhuurder niet langer (op dezelfde wijze) wil verhuren. Bij deze toetsing spelen alle omstandigheden een rol.
- **Sportvisserij:** Tak van de visserij die vis vangt met hengel of peur vanuit recreatief oogpunt en waarbij verenigingen zijn aangesloten bij de sportbond NOC*NSF
- **Vismigratie:** de trek van bepaalde vissoorten tussen paai-, fourageer-, overwinteringsgebied, variërend van zeeën, boezemstelsel tot poldersloten.
- **Vismigratievoorzieningen:** dit zijn zowel zelfstandig functionerende vispassages als reguliere kunstwerken die passeerbaar zijn (of zijn gemaakt) voor migrerende vissen. In alle gevallen is het doel om migrerende vissen toegang te geven tot een door een dijk, dam, gemaal, stuw of sluis ontoegankelijk geworden achterland, dan wel om de route vanuit het achterland terug naar boezem en/of zee mogelijk te maken. Passeerbare kunstwerken zijn bijvoorbeeld gemalen met visveilige pompen, sluizen met een regeling op de rinketten en stuwen met een passage ernaast. Kunstwerken langs de randen van het beheergebied, zoals in Den Helder, langs de IJssel- en Markermeerkust en het Noordzeekanaal zijn als het ware de voordeur voor de vis. Via de boezemwateren bieden ze toegang tot een groot deel van het achterland.
- **Visplan:** een plan van de gezamenlijke visrechthebbenden binnen een gebied dat primair tot doel heeft om die visrechthebbenden onderling duidelijke afspraken te laten maken over de benutting van vis. Dit binnen de gestelde kaders van het Uitwerkingskader visstand. Een visplan heeft in ieder geval betrekking op de vissoorten waarop mag worden gevestigd, in welke hoeveelheden deze mogen worden onttrokken, met welke vistuigen, op welke momenten, op welke locaties, door welke vissers en met inachtneming van welke bijzondere voorwaarden.
- **Visrecht:** Het recht om te mogen vissen, waarbij onder vissen wordt verstaan: het te water brengen, te water hebben, lichten of ophalen van vistuigen alsmede het op enigerlei andere wijze pogen om vis uit het water te bemachtigen; het uitzetten en uitzaaien van vis.

Er zijn verschillende soorten visrecht:

- Volledig visrecht: voor alle vissoorten en schaaldieren
- Aalvisrecht: uitsluitend voor paling
- Schubvisrecht: voor alle vissoorten behalve paling
- Schaal- en schelpdierenvisrecht: voor schaal- en schelpdieren

Naast de grondgebonden visrechten zijn er heerlijke visrechten. Dit zijn historische visrechten van vóór 1853 die niet gekoppeld zijn aan de eigendom van de ondergrond en die in principe eeuwigdurend geldig zijn. Zij kunnen tenietgaan door ruilverkaveling en gaan teniet door het in één hand komen van de eigendom van de ondergrond en het heerlijk recht.

- **Visrechthebbende:** Eigenaar van een visrecht of, als het visrecht is verhuurd, de

huurder van een visrecht, conform de Visseriiwet.

- **Visrechtovereenkomst:** een privaatrechtelijke overeenkomst tot huur van het gehele of gedeeltelijke visrecht in een bepaald watersysteem tussen de eigenaar van het visrecht en een derde. Een visrechtovereenkomst is eerst geldig na goedkeuring door de Kamer voor de Binnenvisserij. Visrechtovereenkomsten worden doorgaans afgesloten voor een periode van zes jaar. Voor visrechtovereenkomsten bestaat de wettelijke mogelijkheid tot verlenging door de Kamer tegen de wil van de verhuurder.
- **Visserijbeheer:** Het planmatig voorbereiden en uitvoeren van een stelsel van maatregelen met als doel het optimaliseren van zowel de beroepsmatige als recreatieve visserij.
- **Visstandbeheer:** Het planmatig voorbereiden en uitvoeren van een stelsel van maatregelen met als doel het bereiken van een bepaalde visstand in een omschreven watersysteem. Deze maatregelen zijn o.a. gericht op het beheer van de leefomgeving van vissen.
- **Visstandbeheercommissie (VBC):** een samenwerkingsverband tussen visrechthebbenden en de waterbeheerder, met als doel gezamenlijk toe te werken naar een planmatig en duurzaam visstand- en visserijbeheer en daarmee tevens bij te dragen aan het behouden dan wel verbeteren van de ecologische kwaliteit van het water.
- **Vrijliggende visrechten:** Water dat niet is verhuurd aan een visrechthebbende.
- **Vrijgevalen visrechten:** Water waarvan de visrechtenovereenkomst, danwel de toestemming om daar te mogen vissen is komen te vervallen.
- **Waterkwaliteit:** de chemische en ecologische kwaliteit van het water. De waterkwaliteit wordt beoordeeld volgens Europese en landelijke afspraken in de Kaderrichtlijn Water (KRW). Daarbij wordt voor de ecologische kwaliteit onder andere gekeken naar de biologische toestand (algen, waterflora, macrofauna en vissen). De doelen voor vissen verschillen per waterlichaam en zijn afhankelijk van de lokale biologische toestand (helder of troebel water) en de verwachte verbetering door uitvoering van maatregelen tot 2027. Een deel van de gebieden met troebelwaterdoelen heeft de potentie op langere termijn helder te worden.
 - Helder water: water met een goed doorzicht, waar veel licht op de bodem valt. De hoeveelheid nutriënten (stikstof en fosfor) en algen is gering. Ondergedoken waterplanten krijgen hier de kans om te groeien en vormen een leefgebied voor diverse waterdiertjes en verschillende soorten roofvissen en prooivissen. Vissen gebruiken de planten als schuilplek en kunnen er eitjes op afzetten.
 - Troebel water: water met weinig doorzicht en meer algengroei of kroosbedekking, waardoor er weinig/geen licht op de bodem komt. Hier is vaak een overschot aan nutriënten. Ondergedoken waterplanten zullen hier verdwijnen. Deze wateren zijn vooral aantrekkelijk voor soorten vis die gericht zijn op het zoeken van voedsel in de bodem.

Afkortingenlijst

- HHNK Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- KRW Europese Kaderrichtlijn Water
- NHBB Noord Hollandse Bond van Beroepsbinnenvissers
- NVWA Nederlandse Voedsel en Waterautoriteit
- SMWN Sportvisserij MidWest Nederland
- VBC Visstandbeheercommissie
- VBC-HNK Visstandbeheercommissie in het gebied Hollands Noorderkwartier